

Fișă 1. EVALUARE INITIALĂ

5

VOCABULARUL

FIŞE DE LUCRU DIFERENȚIATE

Fișă 4. Cuvinte cu același rost, dar cu sensuri diferite sau cu sensuri diferite

14

Limba și literatura română

Fișă 5. Punctul I. Semnul întrebării / Semnul răspunsului și suspenzie (...)

Clasa a IV-a

Fișă 6. Dialogul. Limia de dialog

21

TEXTUL

22

Fișă 7. Textul literar

23

Fișă 8. Textul narativ

24

Fișă 9. Textul în versuri

25

Fișă 10. Textul reabilitator

26

Fișă 11. Textul funcțional. Abțuri în instituție

27

Fișă 12. Textul funcțional. Cărți poștale. E-mailuri

28

SĂNUREALA DESPRE TEXTUL LITERAR

29

Fișă 13. Planșă simplu de idei. Idei principale

30

Fișă 14. Planșă dezvoltat de idei

31

Fișă 15. Personajele

32

BĂRȚI DE VORBIRE

33

Fișă 16. Substantivul

34

Fișă 17. Adjectivul

35

Cartea Românească
EDUCATIONAL

Fișa 1. EVALUARE INITIALĂ	5
---------------------------------	---

VOCABULARUL

Fișa 2. Cuvântul	7
Fișa 3. Cuvintele cu sens asemănător. Cuvintele cu sens opus	11
Fișa 4. Cuvintele cu aceeași formă, dar cu sensuri diferite. Cuvintele cu formă asemănătoare, dar cu sens diferit	14

PUNCTUAȚIA

Fișa 5. Punctul (.). Semnul întrebării (?). Semnul exclamării (!). Ghilimelele („ ”). Punctele de suspensie (...)	17
Fișa 6. Dialogul. Linia de dialog (—). Două puncte (:). Virgula (,)	21

TEXTUL

Fișa 7. Textul literar.....	25
Fișa 8. Textul narativ	29
Fișa 9. Textul în versuri	33
Fișa 10. Textul nonliterar.....	37
Fișa 11. Textul funcțional. Afişul. Invitația.....	41
Fișa 12. Textul funcțional. Cartea poștală. E-mailul.....	45

SCRIEREA DESPRE TEXTUL LITERAR

Fișa 13. Planul simplu de idei.....	49
Fișa 14. Planul dezvoltat de idei.....	53
Fișa 15. Personajele	57

PĂRȚI DE VORBIRE

Fișa 16. Substantivul	61
Fișa 17. Adjectivul	65

Fișă 18. Pronumele	69
Fișă 19. Verbul	73
Respect pentru oameni și cărți	

PĂRȚI DE PROPOZIȚIE

Fișă 20. Predicatul	77
Fișă 21. Subiectul.....	81
Fișă 22. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată	85

ORTOGRAFIA

Fișă 23. Cuvintele <i>n-o, n-am, n-au, n-are, n-ați, nu-i</i>	89
Fișă 24. Scrierea cuvintelor <i>nai/n-ai, cam/c-am, nul/nu-l, deal/de-al, ceai/ce-ai, cel/ce-l, cea/ce-a</i>	93
Fișă 25. Scrierea cuvintelor <i>întruna/într-una, niciunul/nici unul, niciuna/nici una, niciun/nici un, nicio/nici o, odată/o dată, niciodata/nici o dată, dintr-un/dintr-o</i>	97

COMUNICAREA

Fișă 26. Formularea unei solicitări. Susținerea unei opinii	101
Fișă 27. Inițierea, menținerea și încheierea unui dialog	105

SCRIEREA CREATIVĂ

Fișă 28. Transformarea unui text dialogat în povestire	109
Fișă 29. Scrierea unui text după un plan de idei. Scrierea unui text după o ilustrație/grup de ilustrații. Banda desenată	113
Fișă 30. Scrierea unui text în care se prezintă o întâmplare trăită sau imaginată	117

Fișă 31. RECAPITULARE FINALĂ	121
---	-----

Fișă 32. EVALUARE FINALĂ	125
---------------------------------------	-----

Citește textul.

Trăia demult o femeie care dorea să aibă un copil. Ea s-a dus la o babă vrăjitoare, ce avea o sută de ani. Aceasta i-a dat un bob de orz.

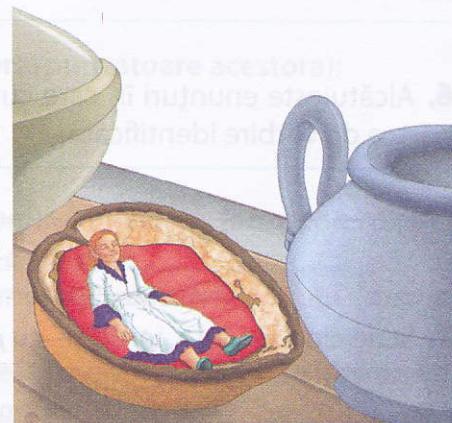
Femeia a pus bobul în pământ. Din bob a răsărît o floare. În mijlocul florii se afla o fetiță mititică, gingășă și drăgălașă. Avea înălțimea unui deget. Mama ei a numit-o Degețica.

Dintr-o coajă de alună, mama a făcut pătuț. Din patru petale albastre de toporași, a cusut o saltea. Două petale aurii erau plapuma Degețicăi. Mama și fiica erau fericite.

Într-o noapte, pe un ochi de fereastră spart, a intrat o broască mare, urâtă și jilavă. Broasca a spus:

— O iau pe Degețica pentru fiul meu. El se va căsători cu această fetiță frumoasă.

(Degețica – fragment, după H.Ch. Andersen)

1. Răspunde la întrebări.

a) Ce i-a dat vrăjitoarea femeii?

b) Cum era fetița?

c) De ce a primit numele Degețica?

2. Scrie un cuvânt cu sens asemănător pentru fiecare dintre cuvintele date:

• demult – _____

• babă – _____

• jilavă – _____

• fericite – _____

3. Scrie un cuvânt cu sens opus pentru fiecare dintre cuvintele date:

• s-a dus ≠ _____

• fericite ≠ _____

• mititică ≠ _____

• a intrat ≠ _____

4. Desparte în silabe cuvintele:

• aibă – _____

• broască – _____

• orz – _____

• frumoasă – _____

• înălțimea – _____

• plapuma – _____

5. Rescrie corect enunțurile următoare:

Într-o zi, salcâmii din grădină sau un plus de flori. Albinele zburau bucuroase dintr-o floare în alta. petrișor și ancuța sunt încântați.

6. Alcătuiește enunțuri în care cuvântul *sare* să fie părți de vorbire diferite. Specifică în paranteză partea de vorbire identificată.

7. Scrie cinci cuvinte „înrudite” cu *pădure*.

8. Alcătuiește enunțuri în care să utilizezi cuvintele:

- la _____
- l-a _____
- nul _____
- nu-l _____

Descriptori de performanță:

Calificativ Item	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
I ₁	Răspunde corect la trei întrebări.	Răspunde corect la două întrebări.	Răspunde corect la o întrebare.
I ₂	Scrie corect patru cuvinte.	Scrie corect trei cuvinte.	Scrie corect două cuvinte.
I ₃	Scrie corect patru cuvinte.	Scrie corect trei cuvinte.	Scrie corect două cuvinte.
I ₄	Desparte în silabe corect șase cuvinte.	Desparte în silabe corect cinci cuvinte.	Desparte în silabe corect patru cuvinte.
I ₅	Identifică opt greșeli.	Identifică șapte greșeli.	Identifică șase greșeli.
I ₆	Scrie corect enunțurile și părțile de vorbire.	Scrie enunțuri, dar specifică doar o parte de vorbire.	Scrie enunțuri, dar nu specifică partea de vorbire.
I ₇	Scrie corect cinci cuvinte.	Scrie corect patru cuvinte.	Scrie corect trei cuvinte.
I ₈	Scrie corect patru enunțuri.	Scrie corect trei enunțuri.	Scrie corect două enunțuri.

Cuvântul

Nivelul 1. Înțeleg!

Cuvântul este elementul de bază al comunicării.

Orice cuvânt are:

- **o formă** (sunete așezate într-o anumită ordine și literele corespunzătoare acestora);
- **un conținut** (un înțeles, un sens).

vulpe [vulpe] → formă

animal → înțeles

Cuvintele sunt alcătuite din **silabe**. Ele pot avea **o silabă** (*ou, om*); **două silabe** (*oa-se; pa-ră*); **trei silabe** (*le-oai-că; de-ge-t*) sau **mai multe silabe** (*me-se-ri-e; a-dă-u-ga-re*).

Cuvintele pot denumi: **obiecte** (*agrafă, par*), **însușiri** (*frumusețe, răutate*), **acțiuni** (*merge, râdeau*) sau **numere** (*zece, nouăzeci*).

Putem forma cuvinte noi, adăugând unui cuvânt niște sunete la începutul și/sau la sfârșitul lui.

Exemplu: *om – omușor, omuleț, omenire, omenesc, neom, (a) omeni, omenit*.

Când nu știm sensul unui cuvânt, avem două posibilități:

1) consultarea *Dicționarului explicativ al limbii române (DEX)*;

2) să îl raportăm la context, adică să ne dăm seama din enunțul în care se află ce sens poate avea, observând și stabilind legătura cu celelalte cuvinte.

Nivelul 2. Exersez!

1. Scrie trei enunțuri în care să folosești cuvinte care se scriu cu literă inițială mare, indiferent de locul lor în enunț.

→ *om*
 → *meniu*
 → *trup*

2. Scrie cuvinte care să corespundă schemelor fonetice date, unde **V** este vocală, iar **C** este consoană:

CVCCV →

VCCVCV →

CVCVCVV →

CVCCCV →

3. Scrie patru cuvinte alcătuite:

• dintr-o silabă:

• din două silabe:

• din trei silabe:

• din mai mult de trei silabe:

4. Scrie câte cinci cuvinte care să denumească:

• obiecte: _____

• însușiri: _____

• acțiuni: _____

• numere: _____

Nivelul 3. Fixez!

1. Citește textele. Alege, din paranteză, cuvintele potrivite contextului și scrie-le pe spațiul liber. Ce cuvinte din text te-au ajutat să le alegi?

• De acu, cu conașule, e iarnă; aproape..., îmi declarase el cu _____ plin de îngrijorare și de un fel de taină. (*Tara de dincolo de negură* – fragment, după Mihail Sadoveanu)

(un accent, o voce, un glas, un ton)

• Ieri, profesorul nostru de limba română a scris pe tablă „_____”, cum se obișnuiește în ultima oră de școală. Dar în loc să pună semnul exclamării după cuvântul _____, a adăugat trei puncte. (*La despărțire* – fragment, după Călin Gruia)

(odihnă, despărțire, pauză, vacanță)

2. Caută, în dicționar, sensul cuvintelor și scrie-le:

• ritual – _____

• tradiție – _____

3. Continuă sirurile date cu încă trei cuvinte:

• zece, unsprezece, _____

• scrie, zidește _____

• inteligentă, bună _____

• inimă, rinichi _____

4. Ordenează alfabetic cuvintele:

• grav; • Petre; • zarzăr; • apă; • piele; • carte; • scriere; • bivol; • duminică; • țap; • masă.

5. Scrie câte cinci cuvinte „înrudite” cu:

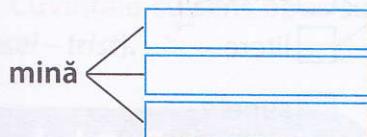
• floare: _____

• pădure: _____

• școală: _____

6. Indică trei sensuri diferite față de cel din propoziția dată ale cuvântului *mină*. Scrie câte un enunț cu fiecare sens găsit.

Ana avea un pix cu *mină* roșie.

7. Formulează enunțuri cu următoarele cuvinte:

• bujor: _____

• Bujor: _____

• crin: _____

• Crin: _____

• gențiana: _____

• Gențiana: _____

• mia: _____

• Mia: _____

• pământ: _____

• Pământ: _____

8. Formează cuvinte noi, prin amestecarea literelor fiecărui cuvânt, de minimum de două ori:

• aer: _____

• arme: _____

• trup: _____

9. Reîntregește cuvintele despărțite în silabe și scrie fragmentul dat.

Du-pă ce s-a o-dih-nit vreo câ-te-va zi-le, a în-ce-put să a-du-ne be-ți-ga-șe, foi us-ca-te, pa-ie și fi-re de fân și și-a fă-cut un cuib pe un mo-șo-roi de pă-mânt, mai sus, ca să nu i-l î-ne-ce plo-i-le; pe ur-mă, șap-te zi-le de-a rân-dul a o-uat câ-te un ou, în tot șap-te o-uă mici ca niș-te co-fe-turi și a în-ce-put să le clo-ceas-că. Ai vă-zut cum stă gă-i-na pe o-uă?

(*Puiul* – fragment, Ioan Alexandru Brătescu-Voinești)

Nivelul 4. Verific!

Respect pentru oameni și cărți

1. Scrie, în casetă, câte cuvinte are propoziția:

Am citit *Amintiri din copilărie* foarte repede.

cuvinte

2. Completează casetele cu numărul de litere și numărul de sunete ale cuvintelor următoare:

oameni sunete
 litere

examen sunete
 litere

degete sunete
 litere

pix sunete
 litere

clopoțel sunete
 litere

cercei sunete
 litere

3. Scrie cuvinte după următoarele scheme fonetice:

CVCVC

CVCCV

VCVVC

4. Înlocuiește prima literă a cuvintelor, pentru a obține cuvinte noi:

- **ș**coală → _____
- **b**ine → _____
- **m**uncă → _____
- **m**unte → _____

- **t**ine → _____
- **p**lasă → _____
- **M**aria → _____
- **c**ort → _____

5. Desparte în silabe cuvintele:

- tigroaică → _____
- dreptunghi → _____
- cinstit → _____
- accentuat → _____

- sculptor → _____
- pom → _____
- permanet → _____
- scârțât → _____

6. Scrie cuvinte „înrudite” cu:

- argint: _____
- român: _____
- a munci: _____
- bătrân: _____

Ai reușit?

Nivelul 1. Înțeleg!

Cuvintele cu sens asemănător sunt cuvintele care au aproape același înțeles (*cale – drum – potecă; povăță – sfat*).

Cuvintele cu sens opus sunt cuvintele care au înțeles contrar (*apus – răsărit; urcă – coboară; vesel – trist*).

Nivelul 2. Exersez!

1. Subliniază perechile de cuvinte cu sens asemănător:

- Mama a luat câteva tablete de aspirină. Pastilele o vor scăpa de răceală.
- Petre a luat premiul I la concursul național. Este o recompensă meritată.
- Colega mea e o persoană activă. Firea ei dinamică îi uimește pe toți.
- Trăsura cu flori era impresionantă. Semăna cu o caleașcă din povestii.
- Era o boare de primăvară. Adierea era călduță și plăcută.

2. Subliniază perechile de cuvinte cu sens opus din fiecare propoziție:

- Buturuga mică răstoarnă carul mare.
- Bogatul nu crede săracului, iar sătul nu crede flămândului.
- Învățătura mintea îmbogățește, iar neștiința o sărăceaște.
- Cine nu muncește la tinerețe, va plângă la bătrânețe.
- Norocul e nimic, înțelepciunea e totul.

3. Formează perechi de cuvinte cu înțeles asemănător:

șes	•	• avar	• taină	•	• nepopulat
bazin	•	• chiot	• pustiu	•	• timpuriu
zgârcit	•	• fragment	• devreme	•	• orgoliu
strigăt	•	• rezervor	• mândrie	•	• alene
porțiune	•	• câmpie	• agale	•	• mister

4. Scrie sensurile verbului *a ieși* pe care le are în fiecare enunț.

- Bunicii *au ieșit* în oraș.
- Elevii *au ieșit* de la ore.
- A *ieșit* o zambilă.
- A scris apăsat și *i-a ieșit* și pe partea cealaltă.
- Spectacolul *a ieșit* bine.
- Marei *i-a ieșit* o compunere frumoasă.
- Mi-*a ieșit* un pantof din picior.

Nivelul 3. Fixez!

Respect pentru oameni și cărți

1. Taie „intrusul” din seriile:

- strigă, urlă, şopteşte, tipă, zbiară;
- veselă, voioasă, bucuroasă, energetică, fericită;
- a stima, a respecta, a aprecia, a onora, a surprinde;
- a pronunța, a vorbi, a zice, a cuvânta, a urî, a spune;
- zăpadă, omăt, nea, ninsoare, ploaie;
- pace, liniște, tăcere, zarvă, reculegere, împăcare;
- casă, locuință, garaj, imobil, clădire, cămin, domiciliu.

2. Pentru cuvintele date, scrie:

a) însușiri:

- pisică: _____
- floare: _____
- copil: _____
- bulgăre: _____

b) însușirile opuse:

- pisică: _____
- floare: _____
- copil: _____
- bulgăre: _____

3. Scrie cuvintele cu sens opus pentru:

- dimineață ≠ _____
- plin ≠ _____
- înghețat ≠ _____
- curat ≠ _____
- senin ≠ _____
- bătrân ≠ _____
- cuminte ≠ _____

- urcă ≠ _____
- cumpără ≠ _____
- multe ≠ _____
- aproape ≠ _____
- căldură ≠ _____
- sus ≠ _____
- alb ≠ _____

4. Formează cuvinte cu sens opus, adăugând înaintea cuvintelor date, silaba potrivită dintre:

dez-, des-, ne-, in-, im-, ne-, a-:

- perfect ≠ _____
- creștere ≠ _____
- prudent ≠ _____
- uman ≠ _____
- atent ≠ _____

- corect ≠ _____
- legat ≠ _____
- compus ≠ _____
- normală ≠ _____
- nădejde ≠ _____